

8. oktober 2007

af Kristine Juul Pedersen

VÆKST I UFAGLÆRTE JOB I 2006 – MEN DE BESÆTTES AF UNGE UNDER UDDANNELSE

Resumé: *Umiddelbart ser det ud som om, den gunstige udvikling har gavnet bredt på arbejdsmarkedet, men ser man bort fra unge under 25 år og de, der er under uddannelse, viser det sig, at beskæftigelsen for ufaglærte er faldet fra 2005 til 2006.*

I gennem de sidste mange år har det generelle billede været, at beskæftigelsen er steget for alle uddannelsesgrupper, især for personer med videregående uddannelse, mens beskæftigelsen for ufaglærte personer har været støt faldende, således et fald på 170.000 personer fra 1995-2005. Fra 2005 til 2006 er der imidlertid sket et skift. Der er for det første set en markant stigning i beskæftigelsen samlet set, men faktisk er beskæftigelsen for ufaglærte også steget med 9.700 personer, svarende til 1,3 pct.

Selvom det umiddelbart ser ud som om, at den gunstige udvikling i beskæftigelsen har gavnet bredt på arbejdsmarkedet, viser det sig alligevel, at det primært er personer med videregående uddannelser, der har fået gavn af udviklingen. For de ufaglærte er billedet imidlertid noget mere tvetydigt.

Beskæftigelsesfremgangen fra 2005 til 2006 for ufaglærte går fra at udgøre knap 9.700 personer til ca. 2.700 personer, når personer under uddannelse bliver fjernet fra opgørelsen. De unge ufaglærte under 25 år, som ikke er under uddannelse, har en fremgang i beskæftigelsen på knap 5.300 personer, hvilket betyder, at ufaglærte, som ikke er under uddannelse, og som er over 25 år, har oplevet en beskæftigelsestilbagegang på knap 2.600 personer. En udvikling, som desværre er forventelig og i overensstemmelse med forudsigelsen fra AERådets rapport ”Økonomiske Tendenser 2007”, som forudsiger, at efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft vil falde frem til 2015. En udvikling, der kræver markante løft i uddannelsesniveaue, hvis ikke vi skal løbe ind i store ubalancer.

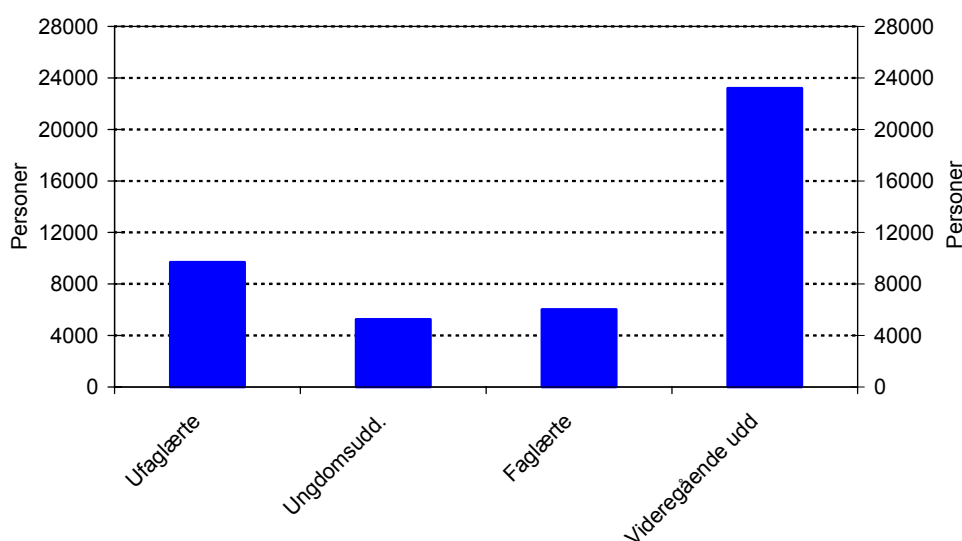
Derfor vil det også være ønskeligt, at flere af de ufaglærte unge under 25 år, som har fundet beskæftigelse, i stedet var påbegyndt en uddannelse.

VÆKST I UFAGLÆRTE JOB I 2006 – MEN DE BESÆTTES AF UNGE UNDER UDDANNELSE

Igennem de sidste mange år har det generelle billede været, at beskæftigelsen er steget for alle uddannelsesgrupper, især for personer med en videregående uddannelse, mens beskæftigelsen for ufaglærte personer har været støt faldende, et fald på 170.000 fra 1995-2005. Fra 2005 til 2006 er der imidlertid sket et skift. Der er for det første set en markant stigning i beskæftigelsen samlet set, men faktisk er beskæftigelsen for ufaglærte også steget med 9.700 personer svarende til 1,3 pct.

Den positive udvikling i beskæftigelsen fra 2005 til 2006 er fordelt bredt på det danske arbejdsmarked. Fordeles beskæftigelsesfremgangen på uddannelsesbaggrund, ses det således, at ikke alene faglærte personer og personer med en videregående uddannelse har mærket til fremgangen, men også de ufaglærte har fået del i den gunstige udvikling, jf. figur 1. Samlet set betyder det, at der er sket en fremgang i beskæftigelsen fra 2005 til 2006 på knap 9.700 ufaglærte personer svarende til 1,3 pct.

Figur 1. Udviklingen i beskæftigelsen fra 2005 til 2006 fordelt på uddannelsesbaggrund.

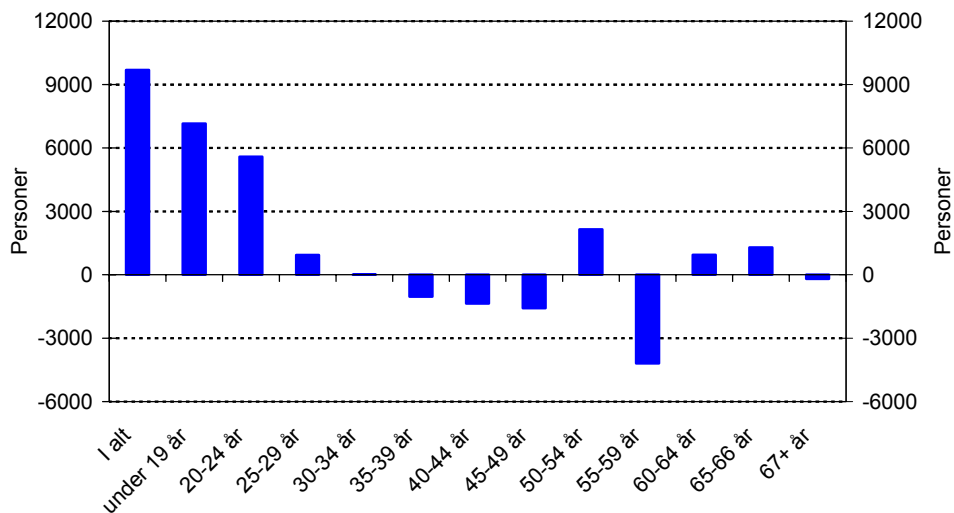
Anm.: Ufaglærte dækker over grundskole som højeste fuldførte uddannelse samt uoplyst uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, RAS-statistikken.

Hvis man imidlertid ser nærmere på de ufaglærte, ser man, at fremgangen stort set alene har været for gruppen af unge under 25 år, mens de mere

etablerede grupper på arbejdsmarkedet har oplevet en tilbagegang i beskæftigelsen. Det fremgår af figur 2. Figuren viser, at der sammenlagt for unge under 25 år har været en stigning i beskæftigelsen på godt 12.700 personer, mens der for ufaglærte over 25 år tilsammen har været et fald i beskæftigelsen på knap 3.100 personer.

Figur 2. Udviklingen i beskæftigelsen for ufaglærte fra 2005 til 2006 fordelt på alder

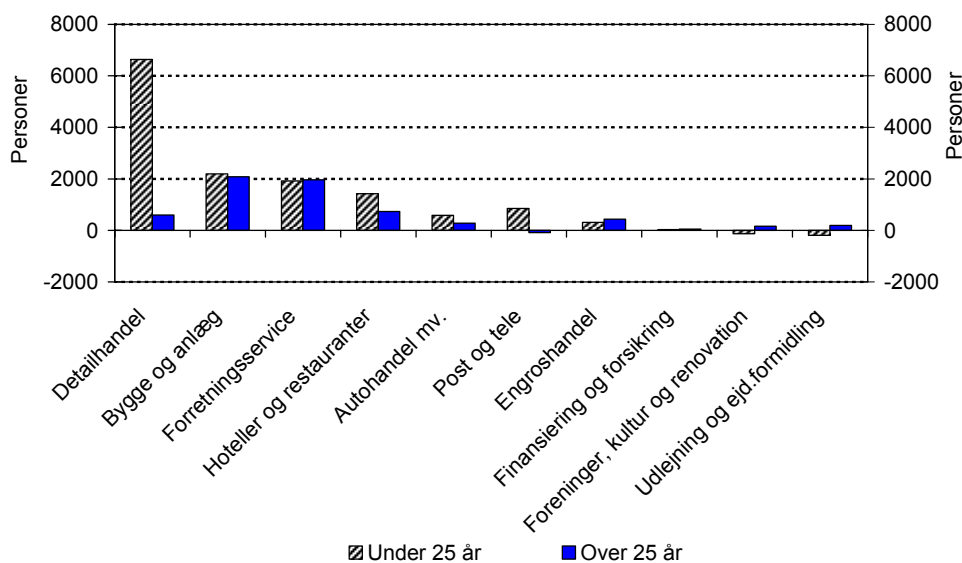
Anm.: Ufaglærte dækker over grundskole, som højeste fuldførte uddannelse samt uoplyst uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, RAS-statistikken.

Stor fremgang indenfor handel

Fordeles udviklingen i de ufaglærtes beskæftigelse for hhv. de unge under 25 år og resten under ét på brancher, ses det, at det især er indenfor detailhandel, Bygge og anlæg, Forretningsservice og Hoteller og restauranter, den største fremgang har været. Det fremgår af figur 3. Detailhandel alene udgør godt 7.200 personer ud af beskæftigelsesstigningen for de ufaglærte på knap 9.700 personer.

Figur 3. Udviklingen i de ufaglærtes beskæftigelse fra 2005 til 2006 fordelt på alder og udvalgte brancher med vækst i beskæftigelsen

Anm.: Ufaglærte dækker over grundskole som højeste fuldførte uddannelse samt uoplyst uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, RAS-statistikken.

At beskæftigelsen er steget meget indenfor disse fire brancher, gælder både for alle aldersgrupper under ét, men også når der ses isoleret på unge under 25 år. Indenfor detailhandel udgør stigningen i beskæftigelsen for de unge godt 6.600 ud af en samlet stigning på godt 7.200. Det svarer til, at de unge står for godt 92 pct. af stigningen i beskæftigelsen indenfor netop denne branche.

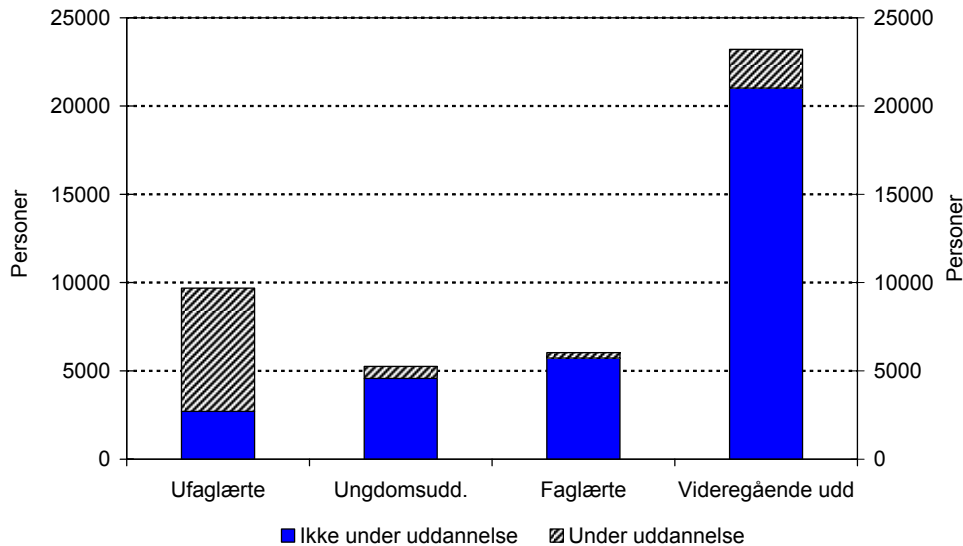
Mange under uddannelse arbejder

I RAS-beskæftigelsen optræder imidlertid alle former for lønmodtagere, såfremt der er registreret en årlig indkomst på mindst 9200 kr. (i 2005), og personen er beskæftiget ultimo november. Det har den betydning, at også fritidsjob efter skole/studie er medtaget. En stor del af de under 25-årige er under uddannelse ud over at være beskæftigede.

Markeres de, der er under uddannelse i opgørelsen, viser det sig således, at udviklingen i beskæftigelsen falder markant for ufaglærte, når der alene ses på ufaglærte, som ikke er i gang med en uddannelse. Stigningen i beskæftigelsen for de under 25-årige går fra at udgøre næsten 9.700 til at udgøre

godt 2.700. Det fremgår af figur 4. De øvrige grupper er ikke i samme grad påvirket af ændringen.

Figur 4. Udviklingen i beskæftigelsen fra 2005 til 2006 fordelt på uddannelsesbaggrund, og hvorvidt de beskæftigede er under uddannelse eller ej

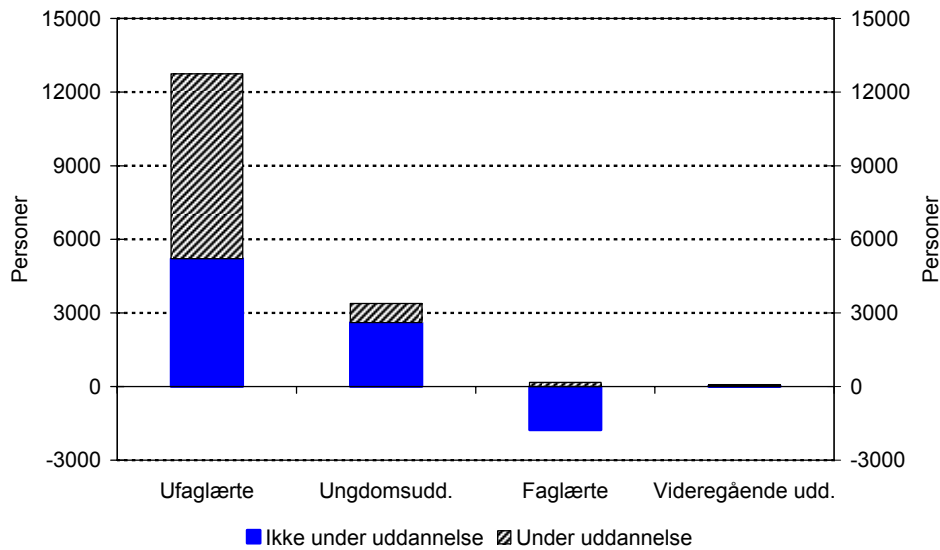

Anm.: Ufaglærte dækker over grundskole som højeste fuldførte uddannelse samt uoplyst uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, IDA samt egne beregninger.

Ses der alene på unge under 25 år, ændres billedet også meget. Der er fortsat tale om en stigning i beskæftigelsen for ufaglærte. Stigningen bliver imidlertid mere end halveret fra godt 12.700 personer til knap 5300 personer, hvilket fremgår af figur 5.

Figur 5. Udviklingen i beskæftigelsen for unge under 25 år fra 2005 til 2006 fordelt på uddannelsesbaggrund, og hvorvidt de er under uddannelse eller ej

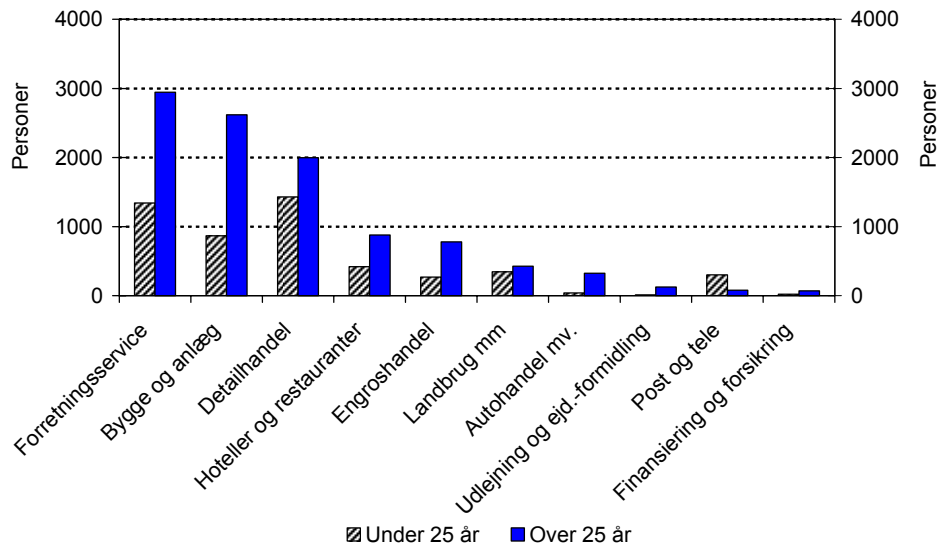
Anm1: Ufaglærte dækker over grundskole som højeste fuldførte uddannelse samt uoplyst uddannelse.

Anm2: Personer, der er under uddannelse, er fratrukket i opgørelsen.

Kilde: Danmarks Statistik, IDA samt egne beregninger.

Analyseres udviklingen i de ufaglærtes beskæftigelse fratrukket de, der er under uddannelse, på brancheniveau, ses der den samme udvikling som i figur 4, om end niveauerne er lavere. Det fremgår af figur 6. Det er de samme tre brancher, der dominerer, dog er der byttet om på rækkefølgen. Det er nu forretningservice, der har oplevet den største stigning, en stigning, der også har været høj for unge under 25 år. Forretningservice dækker primært over vikarbranchen, som alene står for knap 2700 ud af godt 2900, når antallet opgøres for alle aldre og knap 1200 ud af knap 1300 når antallet opgøres for unge under 25 år.

Figur 6. Udviklingen i beskæftigelsen for de ufaglærte, der ikke er under uddannelse fra 2005 til 2006, fordelt på alder og udvalgte brancher med vækst i beskæftigelsen

Anm1: Ufaglærte dækker over grundskole som højeste fuldførte uddannelse samt uoplyst uddannelse.

Anm2: Personer, der er under uddannelse, er fratrukket i opgørelsen.

Kilde: Danmarks Statistik, IDA samt egne beregninger.

Selvom det således umiddelbart ser ud som om, at den gunstige udvikling i beskæftigelsen har gavnnet bredt på arbejdsmarkedet, viser det sig alligevel, at det primært er personer med videregående uddannelser, der har fået gavn af udviklingen.

Hvad angår ufaglærte, er det kun unge under 25 år, som ikke er under uddannelse, der reelt har haft en fremgang i beskæftigelsen. Det betyder omvendt, at ufaglærte, som ikke er under uddannelse, og som er over 25 år, har oplevet en beskæftigelsestilbagegang.

At der er sket et beskæftigelsestilbagegang for ufaglærte over 25 år, er desværre en forventelig udvikling. I AErådets rapport "Økonomiske Tendenser 2007" kap. 8, beskrives det, hvordan efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft er faldet med knap 170.000 personer i perioden 1995-2005. Ydermere forudsiges det, at efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft vil fortsætte med at falde frem til 2015. En udvikling, der kræver, at langt flere unge får en uddannelse, hvis ikke vi skal løbe ind i store ubalancer.

Derfor ville det også være ønskeligt, at flere af de ufaglærte unge under 25 år, som har fundet beskæftigelse, i stedet var begyndt på en uddannelse.

Teknisk boks 1.

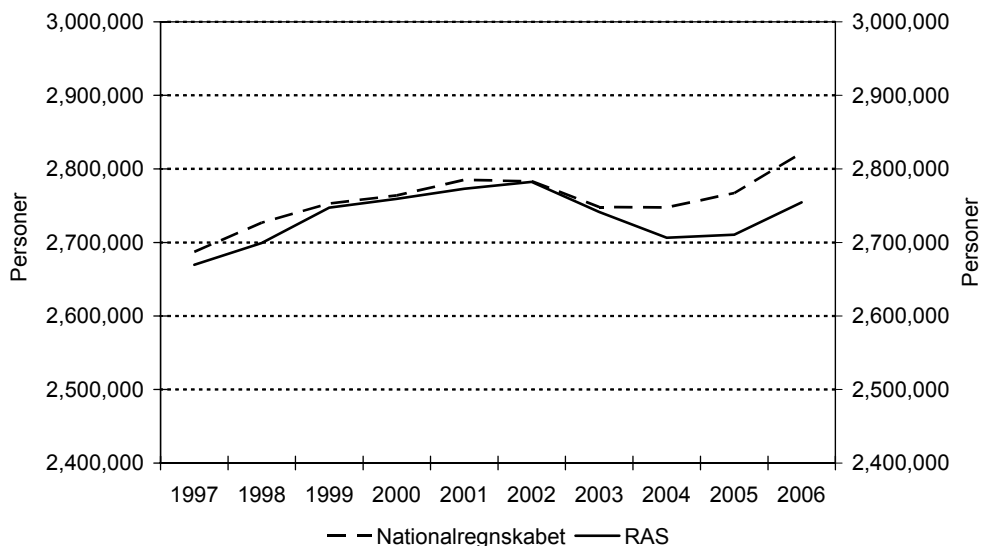
Nationalregnskabet indeholder det officielle beskæftigelsestal. Det er dette tal, der som oftest bliver refereret til, når beskæftigelsesudviklingen diskuteres.

Beskæftigelsestallet i nationalregnskabet er imidlertid ikke så detaljeret, hvorfor vi i dette notat anvender RAS-statistikken. Beskæftigelsen opgjort i RAS-statistikken er også et officielt beskæftigelsestal fra Danmarks Statistik. Beskæftigelsen bliver opgjort ultimo november hvert år, hvor bopæl og uddannelsesniveau bliver opgjort den efterfølgende januar. Det er tidspunktet for bopælsopgørelsen, som angiver dateringen af statistikken. Det betyder, at beskæftigelsestallet fra 2006 dækker over beskæftigelsessituationen ultimo november 2005.

Foruden kravet om beskæftigelse ultimo november, er der ydermere et mindstekrav om, at der mindst er registreret 80 timers årlig beskæftigelse til en beregnet mindsteløn.

Udviklingen i de to beskæftigelsestal ligger tæt op ad hinanden. Antallet i beskæftigelse vha. Nationalregnskabets opgørelse er noget højere end i RAS-statistikken i både 2005 og 2006.

Figur a. Udviklingen i beskæftigelsen opgjort vha. RAS-statistikken og Nationalregnskabet, 1996-2005

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.